

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inosestanstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 11. — ŠTEV. 11.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 14, 1930. — TOREK, 14. JANUARJA 1930.

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

HOOVERJEVI NASVETI ZA BOLJŠO IZVEDBO POSTAV

PREDSEDNIKOVA KOMISIJA PRIPOROČA REORGANIZACIJO SUHAŠKE ZAKONODAJE

Zvezne jetnišnice je treba razširiti District of Columbia naj dobi svojo lastno zakonodajo. — Razne oblasti se morajo združiti v naporih, da preprečijo vtihotapljanje opojnih pijač in omamljivih sredstev.

WASHINGTON, D. C., 13. januarja. — Predsednik Hoover je poslal danes kongresu prvo preliminarno poročilo komisije, kateri je poveril preiskavo glede izvedbe postav v deželi.

Obenem s tem je poslal kongresu svojo lastno poslanico, v kateri zahteva popolno reorganizacijo slovanja zveznih sodišč.

Hooverjeva poslanica vsebuje naslednje najvažnejše točke: —

Poslovanje zveznih sodišč je treba popolnoma reorganizirati.

Razne oblasti naj se strnejo in naj skušajo skupno preprečiti vtihotapljanje opojnih pijač in omamljivih sredstev.

Zvezne jetnišnice je treba razširiti ter reorganizirati parolni sistem.

District of Columbia naj dobi posebno zakonodajo.

Izvedba prohibicijskih postav, ki je bila dosedaj poverjena zakladniškemu in justičnemu departmentu, naj pride pod skupno upravo.

Število zveznih postav je v zadnjih dvajsetih letih tako naraslo, da je oblastim nemogoče izvesti vse postavne določbe.

Za ljudi, ki le v mali meri kršijo suhaške postavne, naj bi bile določene milejše kazni.

Porote naj bi bile v takih slučajih popolnoma odpravljene, dočim naj bi imeli zvezni komisarji pravico soditi in kaznovati krivce.

Predsednikova komisija je dognala, da je bilo zastran kršenja suhaških postav aretiranih po raznih delih dežele nad osemdeset tisoč oseb.

Večkrat se je zgodilo, da so bili aretirani ljudje zastran malenkostnih prestopkov, dočim so veliki butlegarji in tihotapci neovirano vršili svoje delo.

LAKOTA NA KITAJSKEM

Urednik v Pejpingu cenjuje, da je dva milijona ljudi v Šensi provinci zapisanih smrti in da sta dva milijona ljudi že mrtva.

PEJPING, Kitajska, 13. januarja. Dva milijona ljudi je že umrlo vsled stradanja v centralnem delu Šensi province na Kitajskem in nadaljnja dva milijona ljudi bo najbrž umrlo še pred mesecem junijem.

Tako je izjavil Grover Clark, urednik Pejping Leader-ja, ki se je ravnokar vrnil iz prizadetega okraja.

Clark, ki je izvedel obširno preiskavo, je rekel, da je število prebivalstva te province nekako šest milijonov duš, da pa bosta dve tretini tega števila izbrisani vsled boleznih ter pomanjkanja živil še tekom naslednjih šestih mesecev. Pet zaporednih letin v tej provinci se je izjalovilo in strašno stanje je še hušje, ker se vlada prav nič ne briga za to in ker plenijo neprestano vojaški banditi.

NIKAKIH SREDSTEV ZA POSPEŠENJE VALENJA JAJC

WASHINGTON, D. C., 12. jan. — Poljedelski departament je posvaril kokašere, ki so eksperimentirali z omamljivimi sredstvi, da pospešijo produkcijo jajc.

Nikako omamljivo sredstvo ali kombinacija omamljivih sredstev ne bo pospešila produkcije jajc, — je izjavil dr. Moskey, veterinar poljedelskega departamenta, ki preiskuje vsa tozadevna sredstva, katera skušajo gotovi trgovci obesiti kokašerejem. Dr. Moskey je rekel, da ni znano nikako zdravilo, ki bi opopravilo gotove vrste boleznih pri perutnini.

OTVORJENJE KODANJSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA

KODANJ, Danska, 12. januarja. Švedski državni zbor je včeraj otvorjen v Stockholmu z običajnimi ceremonijami ter v navzočnosti diplomatičnega zbora. Kralj Gustav, katerega so spremljali mnogi člani njegove družine, je imel nazlovljen govor, v katerem je namignil, da bodo zmanjšani dohodninski in drugi davki.

ZALESKI JE OTVORIL ZBOROVANJE

Predsednik je proslavil Stresemanna radi službe, katero je izvršil tekom poljsko-nemškega spora.

ŽENEVA, Švica, 13. januarja. — Avgust Zaleski, zunanji minister Poljske, je danes otvoril 53. zasedanje sveta Lige narodov.

Zaleski je proslavil pokojnega nemškega zunanjega ministra, dr. Gustav Stresemanna radi uslug, katere je napravil Ligi in mednarodnemu miru v svojih naporih, da uravna difference med Nemčijo in Poljsko.

Svet se je sestal nato privatno, da uravna svoje posle. Najbolj važno vprašanje bo napor, da se spravi v soglasje dogovor glede Lige narodov ter Kelloggovo pogodbo.

Navzočnost Dino Grandi-ja, italijanskega ministra, ki ni bil še nikdar pri nobenem sestanku Lige, bo najbrž dovela različne zunanje ministre do naporov, da uravnajo pot za mornariško konferenco petih sil v Londonu, ki se bo pričela v kratkem.

Angleški zunanji minister Arthur Henderson je izdal ugotovilo, v katerem se glasi, da je najbolj važno vprašanje, ki je sedaj pred svetom, imenovanje komiteja enajstih, ki bo pripravil amandamente, ki so potrebni, da se spravi v soglasje dogovor glede Lige in Kelloggovo protivojno pogodbo.

Po mnenju Hendersona, naj se v dogovor glede Lige vključi popolno odpoved vsaki vojni. Dal je izraza upanju, da se bo komiteju posrečilo dočeti dogovor, vsled tega bo septembarsko zborovanje lahko sprejelo njegovo poročilo.

VELIK POŽAR V EDINBURGHU

EDINBURGH, Škotska, 12. jan. — Požar, katerega so raznašali močni vetrovi, je danes uničil glavni del žitnice v Leithu, in škodo cenijo na približno dva milijona dolarjev. Glavni žitni elevator, ki je bil nekako sto čevljev visok ter napolnjen do tri četrtine z žitom, je pogorel do tal. Novo kaščo, ki je še dosti večja, se je posrečilo rešiti.

VELIK VIHAR DIVJA PO EVROPI

Vihar divja z naglico 120 milj na uro. — Dosti ljudi se je ponesrečilo in tudi ladijski promet je močno trpel.

LONDON, Anglija, 13. januarja. Vihar, ki je divjal z naglico 120 milj na uro, je prihrumel preko angleških otokov ter preko severozapadne Evrope. Ohromil je ladijski promet ter je brez dvoma zahteval dosti človeških žrtev.

O štiri in dvajsetih ljudeh je znano, da so mrtvi vsled viharja, in brzojavne zveze so bile pretrgane. Ceste so blokirane in vse potovanje po zraku in morju preko Angleškega kanala je bilo ustavljeno.

Vihar je potopil admiraltetni vladni čoln Saint Genny severno-iztočno od Ushanta in dvajset ljudi je izgubilo življenje.

Neka ženska je bila ubita in nekoga dečka je zanesla burja v morje, kjer je utonil.

Dve nadaljni osebi sta izgubili življenje, ko se je potopil motorni čoln Adroitev v bližini atlantske oboali. Tako so javila poročila iz Pariza. V Parizu je divjal strašen vihar vsa noč.

Vihar je sledil tednu dežja, snega in toče, ki je naravnost onemogočala vožnjo preko Kanala. Italijanski parnik, Liana je dajal resne signale. Pozneje pa so ga varno spremili v Deal. Na stotine šip izložbenih oken je bilo stritih v Londonu.

Poročilo iz Stockholma pravi, da je bila najbrž izgubljena vsa posadka nekega neidentificiranega parnika, ki se je potopil pri Kattegatu. Iskanje za preživeli ni ostalo dosedaj brezuspešno.

EGIPČANSKA ČEBULA MOČNO PRIZADETA

KAJIRA, Egipt, 12. januarja. — Egiptanski čebulni trg je bil popolnoma demoraliziran, ko so dospela poročila, da nameravajo Združene države naložiti nadaljni davek na čebulo. Tukaj domnevajo, da pomenja to smrtni udarec za vsa trgovino.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

ODPRAVA SUBMARINOV

A. V. Alexander, prvi lord admiraltete, je rekel, da je Anglija pripravljena popolnoma odpraviti podmorske akcije, "če bi bilo to mogoče doseči".

LONDON, Anglija, 13. januarja. Odgovor Anglije na francoski memorandum glede mornariških oboroževanj smatrajo za zaključno akcijo, ki je bila potrebna, da se izčisti ozračje, predno se bodo delegati sestali v St. James palači.

Drugi važni razvoj je bila izjava Alexandra, prvega lorda admiraltete, da je Anglija pripravljena dogovoriti se glede popolnega odpravljenja podmorskih čolnov, "če je to sploh mogoče doseči".

Alexander je rekel, da bo mogoče z odpravljenjem podmorskih čolnov zelo varčevati pri produkciji rušilev, kar bi imelo končno velik učinek na grajenje rušilev.

Anglija in Združene države so že dosegle učinkovit dogovor, na katerem bo mogoče zgraditi dogovor za mornariška skrečenja.

Japonska je pokazala svojo pripravljenost, da položi svoje karte na mizo v odkritosrčnem naporu, da doseže isti cilj.

Anglija je uveljavila šest glavnih principov, katerih bi se morali držati posamezne vlade. Angleška vlada je poudarila, da niso še zamislili nikakega orodja, s katerim bi bilo mogoče izvesti s silo število, če obstoječe mirovne dogovore.

Če pa bi se v resnici pričelo skrečevanje mornariških oboroževanj, se bo razvilo med narodi mišljenje, da je bolj praktično zaupati si medsebojno kot pa verovati le vojaškim pripravam za varnost posameznih dežel.

Vlada smatra dogovor glede Lige narodov in Kelloggovo pogodbo kot stvari, ki se medsebojno izpolnjujeta, ne pa kot zahteva Francija, kot dva povsem ločena dogovora.

PAPEŽ SPREJEL BIVŠEGA KRALJA MANUELA

VATICAN CITY, 11. januarja. — Papež Pij je sprejel včeraj bivšega portugalskega kralja Manuela, ki je prišel v Vatikan. Sprejel so ga z običajnimi častmi, kot se spodobi nekdanjim vladarjem.

PROCES PROTI DOMNEVANI MORILKI

Bivša pevka še vedno taji, da je usmrtila dva otroka, ki sta ji bila izročena v varstvo.

CAMDEN, N. J., 13. januarja. — Danes se je pričela tukaj obravnava proti 35-letni Mrs. Gladys Parks, ki je obtožena, da je usmrtila štiriletno Dorothy Rogers in njenega dve leti starega bratca Timoteja.

Otroka ji je izročil v varstvo Allen Rogers, ko mu je umrla žena.

Vsega skupaj so je zasliševali nadsto ur, pa je neprestano vztrajala pri trditvi, da sta se otroka smrtno ponesrečila ter da ju ni usmrtila. Priznala pa je, da je njuna trupla zakopala na dveh samotnih krajih v New Jersey.

Aretirana je bila meseca novembra. Takoj po aretaciji je izjavila, da sta se otroka smrtno ponesrečila ter da ju je zakopala, boječ se, da bi je ne obtožili umora.

Sosedje so izpovedali, da je z otrokoma ravnala silno nečloveško. Neprestano ju je pretevala ter jima ni dala skoro nobene hrane.

Večina teh obdolžb je priznala, edino na vprašanje, če ju je umorila, odločno odgovarja: — Bog mi je priča, da ju nisem.

RADIO-SLIKE V ANTARKTIKU

SYDNEY, Avstralija, 12. jan. — Govoreče slike, katere so pošiljali iz Prince Edvarda gledišča, je sprejel admiral Byrd v Antarktiki.

Broadcastali so Igro Love Bird in sicer s transmitterjem dvajsetih kilovatnih dolžin. Joseph Hocker in Willard Vandever, upravitelja Byrdove ekspedicije, sta poslala naslednje sporočilo: — To je bila prva reprodukcija glasu, kar smo jih slišali tukaj. Admiral Byrd in prebivalci Antarktike se nama pridružujejo v zahvali za program ter vam žele dosti uspeha.

LAHI HOČEJO PARITETOS FRANCIJO

Fašistično glasilo pravi, da ne sme imeti Italija pod nobenim pogojem manj bojnih ladij kot jih ima Francija.

RIM, Italija, 13. januarja. — Oficijelno glasilo fašistične stranke "Foglio Dordini" izjavlja, da se Italiji ni mogoče odpovedati mornariški pariteti s Francijo. Edinole skromne gospodarske možnosti ovirajo Italijo, da ne zahteva paritete z najmočnejšimi mornariškimi silami.

Glasilo izraža željo, da bi bila londonska konferenca uspešna, obenem pa tudi opozarja na velike težkoče, katere je treba premagati. Ena teh je mornariška pariteta med Italijo in Francijo.

Italija ima na razpolago samo Sredozemsko morje, iz katerega vodi pot v zapadni svet mimo Gibraltarja. Anglija pa zamore Gibraltarsko ožino vsak hip zapreti.

Za Francijo je Sredozemsko morje vprašanje varnosti in transportiranja afriških čet, dočim je za Italijo Sredozemsko morje vprašanje življenja in smrti.

Francoske ladje lahko plovejo po Severnem morju, Atlantskem oceanu in Sredozemskem morju, dočim ima Italija samo Sredozemsko morje na razpolago.

Ce bi se konferenca brez uspeha razšla, ker bi se ne mogla sporazumeti glede francosko-italijanske paritete, ne bo krivda Italije.

BELGIJSKI KRALJ ZOPET DOMA

BRUSELJ, Belgija, 12. jan. — Danes jutraj se je vrnil iz Rima belgijski kraljeva družina, ki se je udeležila poroke hčerke z italijanskim prestolonaslednikom. Kralja so pozdravili člani vlade, armadni častniki in občinske oblasti. Sprejem je trajal komaj dve minuti. Nato se je odpravila kraljeva družina v grad Laken, z izjemo prince Leopolda in njegove žene, ki sta se pridružila teti, princesinji Šarloti, ki prebiva v Ostendu.

ŠESTNAJST OTROK V DRUŽINI

Takih družin kot jo vidite na sliki, je le malo v Ameriki. To je družina Mr. in Mrs. William Painterja v Frankfort, Ill. Najmlajši otrok je star dvajset mesecev, najstarejši pa sedemindvajset let. Oče in mati sta stara po šestinštirideset let.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din	500	\$ 9.35	Lir	100	\$ 5.75
"	1000	\$ 18.50	"	200	\$ 11.30
"	2500	\$ 46.00	"	300	\$ 16.80
"	5000	\$ 91.00	"	500	\$ 27.40
"	10.000	\$ 181.00	"	1000	\$ 54.25

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našimi zvezami v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodiši v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih. NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakner, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
11 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Če celo leto velja list za Ameriko \$7.00
in Kanado \$6.00
Če pol leta \$3.50
Če četrt leta \$1.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

PRIZNANJE IN NEPRIZNANJE

Časopisje poroča, da bo potrošila Sovjetska Unija za zgradbo novih tovarn, na milijarde dolarjev.

Delo bo završeno najkasneje v petih letih.

Rusija si na vse načine prizadeva razviti svoje industrije in svoje poljedelstvo, da bo čimprej postala polnoma neodvisna od zunanjega sveta.

Med sovjetsko vlado in neko detroitsko družbo je že sklenjena pogodba. Arhitekti, ki so napravili načrte za Fordove tovarne, bodo v kratkem odpotovali v Rusijo.

Ameriški kapitalisti so začeli uvidevati, da se pripravljajo v Rusiji velike stvari.

V kašnem obsegu nameravajo sovjeti industrializirati deželo, je najbolj razvidno iz števil.

Za tekoče leto je določenih v to število \$1,900,000,000. Skoro dve milijardi dolarjev bodo potrošili za nove zgradbe in za popravilo starih.

Zaenkrat se seveda ne ve, če bo mogla Rusija, ki ima razen denarja vsega dovolj, spraviti skupaj to ogromno vsoto. Toda, če bo le polovica tega programa izvršenega, bo že to neizmerno dosti.

Ameriški inženirji bodo delali načrte, ameriški tovarnarji bodo pošiljali v Rusijo potrebno blago, dočim vlada Združenih držav še vedno smatra Rusijo za nekak ekonomski vacuum ter neče obnoviti z njo diplomatskih odnošajev.

To stanje privede včasih do naravnost smešnih posledic.

Tako naprimer ni bolj težke in nerodne stvari kot če hoče poslati ameriška vlada kako noto Rusiji.

Ker Združene države niso priznale Unije Socijalističnih Sovjetskih Republik, — državni department ofice ne ve o njenem obstoju, — ni mogel državni tajnik Stimson kablagrama takole nasloviti: "Moskva, Unija Socijalističnih Sovjetskih Republik".

To bi namreč pomenilo nekako priznanje sovjetske vlade.

Kabel, naslovljen z besedama "Moskva, Rusija" bi pa nikdar ne došel na določeno mesto, kajti sovjetska vlada pod nobenim pogojem ne sprejema tako naslovljenih pošilk.

Kabel je bil vsled tega poslan v Francijo, in francoski uradniki so črtali besedo "Rusija" ter jo nadomestili z besedama "Sovjetska Unija" ter odposlali brzojavko.

Če bi pa hotel poslati gospod Stimson noto po pošti namestu po brzojavu, bi mu še slabša predla.

Ameriška pošta bi zavrnila pismo naslovljeno z "Moskva Rusija", pripomnila na kovrti, da je "naslov nezadosten" in pismo vrnila.

Ameriška pošta namreč sprejema za Sovjetsko Unijo le tista pisma, ki so naslovljena z U. S. S. R. (Unija Socijalističnih Sovjetskih Republik).

Z drugimi besedami rečeno: poštni department Združenih držav priznava Sovjetsko Unijo, državni department je pa ne priznava.

Ali naj ženske študirajo?

V nemški reviji "Archiv der Frauenkenntnis" je bil objavljen nedavno zanimiv članek o študiranju žensk. Iz članka je razvidno, da po naziranju mnogih učenjakov in strokovnjakov akademska izobrazba žensk večinoma ne zadovolji, ker ne dosežejo svojega cilja. E. Bucure pravi, da so ženske bolj naderjane na matematiko. Vsi pa priznavajo, da ženske na visokih šolah po marljivosti in čistilnosti daleč prekašajo moške. Po končani študiji se pa pri študiranih ženskah hitro ohladi zanimanje za razne vede in razmerje je obratno. Zato so ženske hitro čenjak redke kakor bele vrane. Glede je zbral podatke o oddelkih javnih delavcih in med 10,000 ni bilo nobene ženske, razen

nekaterih, ki so se udeleževale v glasbi in literaturi. Zanimivo je, da imajo v Nemčiji študirane ženske več izgledov na moštve kakor neštudirane. V Ameriki, kjer študirajo ženske že zelo dolgo, je pa število poročenih študiranih žensk od leta do leta manjša. Ameriki učenjak Yerks je ugotovil, da vpliva študiranje ameriških žensk zelo slabo na duševni razvoj naroda, ker mnogo nadarjenih deklet odločno odklanjajo zakonsko življenje in vzgojo otrok. Kako vpliva akademska izobrazba na rodniško življenje, prita zanimiva statistika Maxa Hirscha. Po nji je bilo od 100 višjih državnih uradnikov, starih 30 do 35 let, 22,8% samcev. Med nižjimi uradniki pa znaša ta odstotek samo 6,1.

Dopisi.

Gowanda, N. Y.

Opozorja se vse tukajšnje občinstvo na veselico iz igre, katero prireja društvo št. 89 J. S. K. J. Dne 25. januarja bo v Slovenskem Domu vpriporjena igra "Trije ženi". Igra iz ameriškega življenja, spisal Frank S. Tauchar. Igra je smešna, nekateri prizori so pa tudi ginja. Oče namreč prisili svojo hčer, da vzame za moža ženo, ki ga ne ljubi. Takoj po poroki se začne prepirati. On vedno ponuja in se okoli vlači, domov prihaja pozno in vselej pijan. To pa nevesto žalosti in ji greni življenje. Ko je že poročena, jo pride obiskat njen prvi ljubimec. Opazi jo kako je žalostna ter jo vpraša: "Milena, kaj ti je, da si tako žalostna?" Ona se razloča pred njim in mu potoži svoje grenko življenje. On jo nagovarja naj gre z njim. Ali ona mu odgovori: "George, ne morem, ne smem, jaz sem poročena". Po krakem pogovoru se dogovorita, ter napravita po stari ameriški navadi.

Kako bo, bo pa videl tisti, ki bo prišel on praviem času 25. januarja v dvorano, namreč točno ob 8. uri zvečer.

Igralci se pridno učijo, da bi vsak kolikor najbolj dobro rešil svojo ulogo. Upam, tudi da bodo storili. Občinstvo bi pa prosil, da se zadrži kolikor najbolj mirno, ker noben ne ve, ki je igral, kako težko je igrati, ako je šum po dvorani.

Vabljeni so vsi tukajšnji rojaki in oni bližnje okolice ter člani in članice, obeh tukajšnjih bratskih društev, da nas v kolikor največjem številu posetite. V enakem slučaju vam bo tudi članstvo našega društva na razpolago. Preskrbljeno bo za vse in v vseh ozihrh dobro, da se ne bo nobeden kesal, kateri se bo veselice udeležil. Posebej se še opozarja člani in članice društva št. 89 J. S. K. J., da je bilo sklenjeno, da mora vsak član in članica plačati vstopnino, pa naj se udeležijo veselice ali ne. Zato se prosil članice, da to vpoštevajo. Vstopnina je določena 50c za osebo, za člani in članice, cetero so vstopnine prosti.

Toraj še enkrat ste vabljeni vsi skupaj, ter na svidenje 25. januarja v Slovenskem Domu točno ob 8. uri zvečer.

Leo Stovanja,

igrovodja.

Sharon, Pa.

Kot strela iz jasnega neba je pretresla našo naselbino novica, da je pretrgana nit življenja našemu rojaku in sobratu Franku Bitenzu. Umrl je dne 18. decembra 1929. Osem dni pred smrtjo se je pri delu bolj slabega počutil, kar ni bilo pri njem navada, ker je bil pravi tip slovenskega korenjaka. Tri dni je pod zdravniškim nadzorom ostal doma, četrti dan pa zdravniški konstatira, da boleha na slepico, ter da mora za nekaj dni v bolnišnico in se podvržiti operaciji. Bil sem ravno pri njem, ko se je v bolnišnico odpravil. Vstal je iz postelje in se sam lepo odpravil v čakajoč avto, da ga odpelje v bolnišnico. No, sem si mislil, naš Frank ni bil nikoli meva in vselej se je izkazal za korenjaka ter je v svojo dobro voljo krepko prestal vse težave v življenju, katero mu ni bilo baš s cvetjem posejano. Vedno je bil do bre volje in tako se je podal tudi v bolnišnico pogumno kot bi šel na

svatbo. Operacijo je dobro prestal in nekaj ur po izvršeni operaciji je rekel, da je allright in da gre lahko domu. Drugi dan se mu je pa stanje jako poslabšalo, kajti k njegovi boleznii so se pridružile še druge komplikacije. Tretji dan je v grenkih bolečinah izdihnil svojo blago dušo. Da je bil pokojni Frank priljubljen in dobro znan po vsej tej okolici, je dokaz, ker so ga prišli ljudje krepit iz vseh naselbin v tej okolici. Da je pokojni Frank imel veliko prijateljev, so pričali šopki in venci. Njegov mrtvaški oder je bil tako bogato in lepo okrašen, da se je pokojnika komaj izmed cvetja videlo. Vsa tukajšnja in sosednja društva so mu poklonila vence. Društvo št. 31 S. N. P. J. mu je položilo lep venec iz svežih cvetlic v zadnji pozdrav kot svojemu zvestemu sobratu in okoli 20-letnemu članu.

Kljub sibirski zimi, in burji ki je močno brila na dan njegovega pogreba, se je vseeno zbralo veliko število ljudi in ga spremlilo na njegovi zadnji poti.

Pokojni Frank Bintež je bil star 50 let, doma nekje blizu Ljubljane, tukaj je bil zaposlen pri mestnem vodovodu kot mašinist. Bil je večletni naročnik Glas Naroda.

Tukaj zapuščala ženo in 4 otroke v starosti od 16 do 21 let. Dva starejša sina še delata, hči Heleh in mlajši sin pohajata v višje šole.

Toraj dragi prijatelj Frank, odšel si od nas za vedno v tvoji najlepši moški dobi. Tvojo prijaznost in naklonjenost bomo vedno visoko cenili ter se vedno nate spominjali.

Družini Bitenz izrekam moje globoko sožalje.

Mihael Lenarčič.

BANOVČEVI KONCERTI.

18. januarja: Pittsburgh, Pa.
26. januarja: Claridge, Pa.
2. februarja: Moon Run, Pa.
23. februarja: Cleveland - Newburgh, Ohio.
13. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
25. maja: Milwaukee, Wis.

2. junija: Calumet, Mich.
Naselbine, ki žele imeti koncerte, naj naslovijo svoje dopise na:

Svetozar Bonovec,

442 National Ave., Milwaukee, Wis.

PAIN-EXPELLER

MILJONI VAŠIH LASTNIH LJUDI PRAVIJO

da ni nobenega Linimenta, ki di dloval tako hitro in zadovoljivo kot PAIN-EXPELLER. Rabi ga za prehlade, bolečine v prsih, glavobole, bolečini v hrbtu, okrenele mišice, trde sklepe, izvirne, izpahnjave, reumatične bolečine, nevralgijo itd. Tolečica odlično, katero dobro, je neprecenljiva.

Le preprosto se, da dobiš pristoje ANCHOR, trgovska znamka, na ometu je vase jamstvo. Vredna in zanimiva knjižica je ena krog vaše steklenice PAIN-EXPELLER-ja.

V vseh lekarnah, 35 in 70 centov, ali direktno od:

The Laboratories of F. A. RICHTER & CO. NEW YORK AND SOUTH FIFTH STS. BROOKLYN, N. Y.

KILLS PAIN

Naročite SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR

za leto 1930

ki je letos izredno zanimiv.

POŠLJEMO VAM GA POŠTNE PROSTO ZA

50c

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

Iz Jugoslavije.

Mesečnik na strehi.

25. decembra zvečer sta prišla v Novem Vrbasu dva zakonca okoli polnoči domov. Bila je krasna zimska noč. V mesečini sta na strehi svoje hiše nenadoma opazila neznanca, ki je prenašal opeko na drugi konec strehe. Žena je od strahu zakrčila in neznanec je za hip z delom prenehal, potem je pa o mahnil in padel. Zakonca sta bila tako prestrašena, da si nista upala nikogar poklicati na pomoč. Naglo sta se zaprla v stnovanje in zaklenila vrata za seboj. Ko je dekla zjutraj odprla vrata, je našla na dvorišču neznanega moškega, ki je s težavo vstal in se splozil z dvorišča. Kasneje so ga iskali povsod, pa ga niso našli. Zadeva je bila prijavljena policiji, ki je ugotovila, da gre najbrž za mesečnika. Mož je imel gredo, da se ni ubil.

Aretiran slepar.

Nedavno sta dva premetena lopova v novsadskem hotelu "Lokomotiva" osleparila bogatega seljaka in mlinarja Gjoka Plavšica za 300.000 Din. To sta bila Jovan Barčić iz Kotora in Marko Gasparović iz Subotice. Barčić so izsledili v Franciji in ga izročili jug. oblastim. Te dni so v Novem Sadu konfrontirali okradenega Plavšica z Barčicom in ta je takoj spoznal v njem sleparja, ki ga je z Gasparovićem o ciganil. Tudi gostilničar je spoznal lopova. Barčić seveda trdovratno taji in prisega, da je nadolžen.

Samomori.

V Osijeku si je zjutraj končala življenje 24-letna služkinja Margareta Maksaberlender, službenica pri generalu Ješi Damjanoviću. Našli so jo v kadi, polni vode. Vzrok samomora ni znan, zdi se pa, da gre za nesrečno ljubezen.

V Sarajevu sta bila te dni izvršena kar dva samomora. Te dni je odšel z doma trgovec Josef Isak Kabilje, pa ga ni bilo več domov. Mož je bil žid in ker je bil njegov lokaj v soboto zaprt, ga ni nihče pogrešal. Domači so menili, da je šel po trgovskih poslih. Ker ga pa tudi v soboto ni bilo domov, so odprli lokal in ga našli obešenega.

Katljivo je bil popreje veletrgovec v Sarajevu, vendar je šla trgovina rakovo pot. Nato je začel kupčevati s starinami, zdi se pa, da mu tudi ni bila sreča posebno naklonjena. Končno je obupal in se obesil. Zapustil je ženo in 6 otrok.

Te dni se je v Sarajevu obesil sluga posestnik Nikole Ikić.

Detomori pri Zagrebu.

Na sveti večer je neka službenka kanatorija na Sijemenu pri Zagrebu poročila. Ker je tajila porod, so za otrokom poizvedovali in ga končno našli zadavljenega ter zakopale v kupu slame. Brezsrčno mater so orokniči aretirali in jo prepeljali v zagrebske zapore.

Oče radi bede umoril hčerko.

Nenavadna tragedija se je odigrala te dni pri Krivi Palanki. Seljak Jacim Mitrović je živel pri svojih sorodnikih v Metzevem s svojo 14-letno hčerko. Dekle pa je bilo sorodnikom trin v peti in očitali so siromahem Mitroviću, da je pač dovolj, če mora preživljati njega. Zato je Jacim sklenil, odkrižati se hčerke. Odšel je nedavno z njo v gozd, češ, da bosta nabrala dračje. Ko se je deklica sklonila, jo je oče udaril po glavi z debelo grčavo tako, da se je nezvestna zgrudila, nato pa jo večkrat unil z nožem v prsa. Truplo je zakopal in pokril z dračjem ter se vrnil v vas. Sorodniki in sosedje so otroka seveda kmalu pogrešili in začela se je širiti govorica, da je Mitrović hčerko umoril. Te dni so Mitrovića prijeli orožniki in ga zasilili. Mož je zločin skesano priznal.

Krvava poroka.

V Tavankutu pri Subotici so imeli v pretekli dni krvavo ženitovanje. K poroki svojega starejšega sinaja povabil posestnik Blažko Vičaković na pristavo mnogo znancev in prijateljev, med njimi tudi 28. letnega Gezo Kuzma-Rudića. Mladenci se je pa kmalu napil in začel nadlegovati goste. Ker ni hotel mirovati, ga je gospodar počel, naj zapusti hišo, čemur se je pa Geza uprl. Vičaković ga je hotel postavit pod kap, fant pa je potegnil nož in ga sunil v srce, tako da je bil nesrečen takoj mrtav. Ko so si novci videli očeta mrtvega, so skočili nad ubijalca in ga tako pretepali, da je ne zavesten obeleži.

Zatjubil se je v svojo ločeno ženo.

Pred sodiščem v Kumanovem se je te dni vršila zanimiva razprava. Zagovarjala sta je Arnavt Džela-din Miftarević in njegov prijatelj Asan Eftemović radi umora, oziroma sodelovanja pri umoru. Miftarević je namreč 6. julija odpeljal svojo bivšo ženo, ki je po ločitvi živela pri svojem bratu. V prepiru je ubil brata Džamija Ajzulovića, pri ločitvi pa je sodeloval tudi prijatelj Eftemović. Miftarević je bil obsojen na 10. Eftemović pa na tri leta težke ječe.

Senzacionalni samomori v Bečkeru.

Te dni je vzbudil v Bečkeru veliko senzacijo samomori ugledega podjetnika Konstantina Bargerja. Zvečer je bila policija telefonično obveščena, da se je nekdo splozil v Bargerjevo hišo. Policija je v hišo poslala dva detektiva, ki sta opazila neznanca v pisarni. Skrilal se je za plaščem, ki je visel na obešalniku. Vrata so bila zaklenjena. Detektiva sta vdrla v pisarno in ugotovila, da se je neznanec obesil. Domači so ugotovili, da je obešen sam lastnik podjetja Barger. Mož je zapustil dve pisli, eno naslovljeno ne rodbino, drugo pa na policijo, v katerih je napisal, da ni nihče kriv njegove smrti. Vzrok samomora ni znan. Barger je bil znan kot soliden in podjeten obrtnik.

Sluga ubil gospodarja.

Pred zagrebskim sodiščem se je te dni zagovarjal sluga Fabijan Mesić iz Oborovega pri Dugem selu, ki je v prepiru ubil svojega bivšega gospodarja. Sunil ga je z nožem v prsa.

Pri razpravi je Mesić zatrjeval, da ga je bivši gospodar Fabijan ustavil na cesti, ga začel zmerjati in ga končno pretepel. Nato ga je izpustil in skočil k bližnji ograji, da odtrga kol. V silobranu ga je Mesić zabodel. Sodišče je Mesića obsodilo na dve leti ječe.

OTOK SV. PAVLA IZGINIL.

O otoku sv. Pavla že od 9. oktobra ni nobenih vesti. Ta otok, ki spada k francoskim kolonijam, leži v južnem delu Indijskega oceana pol poti med najjužnejšim delom Afrike in Avstralije, daleč od onega dela morja, po katerem redno vozijo parniki. Na njem je prebivala pešička bretonskih ribičev, ločenih od sveta. Le redko je priplula s francoskega otočja Kerguelen k otoku sv. Pavla jadrnica. V zalivu skalnatega otoka je mala tovarna kjer izdelujejo langustove konzerve. Za kuhanje langustov rabijo toplo vodo iz gejzirov, ki jih je na otoku vse polno. Otok sv. Pavla je namreč žrela nekdanjega ognjenika, iz katerega še zdaj puhte žveplene pare.

Francoze zanima zdaj vprašanje kaj se je zgodilo z otokom. Ni izključeno, da je ugasnil ognjenik ponovno izbruhnil in pokopal pešičke prebivalcev skalnatega otoka. Njihova usoda se bo pojasnila čez nekaj tednov. Parnik "Euripid", ki je bil na poti rtiča Dobre Nade v Avstralijo, je dobil povelje, naj pravi ovinek mimo otoka sv. Pavla, da ugotovi, kakšna usoda ga je zadela.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

C. G., Detroit, Mich. — Naslov je: Hon. Leonid Pitamic, Jugoslav Legation, Washington, D. C.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

naročite ga pri

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York City

Peter Zgaga

Te dni sem videl najnovejšo sliko bivšega nemškega kajzerja, ki obediše s svojo ženo na vrtu svoje-ga gradu v Doornu.

Možak se je precej postaral, pa je kljub temu še dosti čil in svež ter korajžen. Kaj bi mu bilo, izdati povelje, naj Nenci ponovno udarijo? Izdal bi ga, ne da bi trenil z očesom. Izdal bi ga in lepo ostal v svojem gradu na Holandskem.

Vse na svetu se je že zgodilo, toda na poti v cerkev se menda ni še nobena nevesta skesala in premislila.

Ženica je zmerjala svojega moža. — Sama ne vem — je rekla, — kako mi moreš pogledati v obraz po vsem tem, kar si mi hudega storil. Dve noči te ni bilo doma in ves denar si mi zapravil. Sama ne vem, kako mi moreš pogledati v obraz? Možček je malo pomislil in začel: — Ja, človek se slednjič vse-mu privadi.

Na seji ženskega društva je bilo sklenjeno:

— Veselice se morajo udeležiti vse članice. Če je le mogoče, naj pride vsaka na veselico s kako stvarjo, katero v gospodinjstvu lahko pogreša, da bo zabava temvečja in da bo društvena blagajna nekoliko napredovala.

Veselice so se udeležile vse članice. Vsaka je prišla s svojim možem.

Star pregovor se glasi: — Ne hvali ženske pred poroko! Nekateri pregovori so vir velike modrosti.

Italijanski prestolonaslednik in belgijska princesa Marija Jose sta poročena.

Časopisje je o tej poroki skoro toliko pisalo, kot če bi se v Hollywoodu razporočila kak filmska zvezda.

To se pravi, da je bilo brezpotrebne pisanja dovolj in preveč.

— To je sramota, — je rekel sodnik obtoženec. — Sramota ker ste pretepli svojo ženo. Sram vas bodi, strahopetec!

— Gospod sodnik — je odvrnil obtoženec — če pravite, da sem strahopetec, potem ne poznate moje žene.

Kaj petindvajset let si že poročen in praviš da se nisi še nikdar spril s svojo ženo?

— Ne, še nikdar — je odvrnil dragi rojak ponosno.

— Kako je vendar to mogoče?

— Seveda je mogoče in tudi res je. Kadarkoli je kaj rekla, sem ji odvrnil: — Da, ravno tako je kot ti praviš, draga moja.

Zdravniki so čudni ljudje: recepte pišejo nečitljivo, račune pa jasno in razločno.

— Ne bo nič, ne bo nič — je zavrnila mladenka strastnega snubca.

— Ne bo nič, moje srce je že oddano.

— Allright, — je odvrnil, — pa naj bo. — Saj mi ni toliko za sree.

V Angliji je bilo na novoletni dan najmanj šest zadovoljnih ljudi.

Prejšnji dan je namreč angleški kralj imenoval šest novih baronov.

Papež obsoja moderno vzgojo ter pravi, da bi morala imeti pri vzgoji prvi besedo cerkev.

Zgraža se, ker študenti in študentke skupaj študirajo, češ, da je to povod nemorale.

Tudi z modo ni zadovoljen.

Dvomljivo je, da bi papež s svojim pastirskim listom kaj pridal opravi.

Mladina se ne pusti več brzdati. Zato je v nji manj svetohlinstva kot ga je bilo nekoč.

Skupno šolanje povzroča primeren respekt napram onemu, ki je respekt vreden.

Kar se mode tiče, je pa stvar takaka, da se mladina jako rada pokori tozadevnim poveljem.

Toda povelja morajo prihajati iz Pariza, ne pa iz Rima.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALFREDO PANZINI:

ELEKTRIČNO DVIGALO

Klaudina, moja draga, pozabljenka Klaudina, je bila izgubljena. V tolažbo mi je ostala samo dolga pipa, edini spomin na njo.

Kako sem se je mogel odreči — te uboge dekline?

Portretiral sem jo bil. Zelo bogat, prijeten gospod je videl njen portret na razstavi. Kupil ga je in Klaudina mi je nekoga dne povedala, da bi oni gospod rad kupil tisti original.

Kaj porediš na to? — Mila moja, stori, kakor veš in znaš, pazi pa, da bo plačan original dražje. Portret je plačal slabo, glej, da tudi z originalom ne bo tako.

Tako se je zgodilo, da je postala Klaudina gospodinja krasnega stanovanja s parketi, dočim so skale po mojem stanovanju bolhe. Nekoga dne mi je Klaudina povedala, da kani oni gospod urediti svoje zadeve.

Ah mi je dejala, — če bi vedel, kako udeben je civilni zakon z onim "da". A cerkveni zakon? Se bolj.

Torej si srečna?

Da, toda on je strašno ljubosumen, posebno nate.

Glej torej, da baš pametna, — sem dejal! — Ne pozabi, da ima zakonska žena, kakršna si ti, mnogo dolžnosti, in če bodo neizpolnjene, kakor pravilo kaže, te čaka mnogo bridkosti. Res te more slaven pesnik opravičiti pred ljudstvom, kakor Francesco da Rimini, toda ne svetujem ti, bi ti romantična.

Cut poštenosti in odgovornosti me je pritisnil, da sem se napotil v nedeljo h Klaudini, da ji vrnem ljubavna pisma, kajti dejala mi je: Pridi v nedeljo, ko ga ni doma. In tudi služkinja gre z doma.

Klaudina je stanovala v tretjem nadstropju trinadstropne gospoške hiše.

V prvo in drugo nadstropje vodijo krasne stopnice, katere straži vratar. V tretje nadstropje vodijo stranske stopnice in vrata so vedno zaprta. Toda treba je bilo samo pritisniti na gumb in vrata v tretje nadstropje so se odprla.

Vstopil sem in obstal pred dvigalom. Nič kaj nisem zaupal tej napravi, kajti do mojega ateljeja je bilo 120 stopnic, a dvigalo nisem imel. Zato sem odšel po stopnicah peš. Stopnice so vodile naravnost v tretje nadstropje. Zdelo se mi je, da sem prišel v zapuščeno hišo.

Toda Klaudina me je videla spodaj, kako sem pritisnil na električni gumb. Spustila je dvigalo in me čakala na pragu tretjega nadstropja.

Vrgla se mi je v naročje.

Klaudina bodi vendar pametna!

Torej si ogled vsaj moje stanovanje.

Zares slajno! Velike sobe, salon, svilene preproge.

Le poglej, tudi fonograf imani.

Da videl sem.

In tudi klavir. Pa vendar že ne misliš oditi? Počakaj še trenutek, prinesem ti čašico likerja.

Ne, hvala.

Glej, tudi telefon imam. Avtomobil lahko naročim kadar hočem.

Da, saj sem že videl. Zelo me vesel, toda pusti me oditi. Če bi prišel on — a to se lahko zgodi vsak hip, bi bila oba uničena. Se ti ne zdi?

Na to še pomisliha nisem.

Previdnost je mati modrosti.

Klaudina me je spremila do vrat, segla mi je v lase in kakoli nekoč mi je gledala v oči.

Bodi no pametna, Klaudina, prosim te.

Stal sem že na stopnicah, pripraviljen k odhodu, ko je vzklila.

Ne pozabi, da imamo v hiši dvigalec. Spusti se z njim boš preje dol.

V naslednjem hipu sem videl, kako mi pošilja z roko poljub. Rad bi bil že v veži.

Stopnišče je dokaj ozko in zato je kleka dvigala tako tesna, da ni ti klopec ni v nji.

Ko sem srečno prijel pred vrata, sem hotel odpreti vrata dvigala in oditi.

Dvigalo so čuda popolnosti, vendar so pa samo električne naprave. Ali vemo, kaj je prav za prav elektrika? Dokler tega ne bomo vedeli, lahko vedno doživimo presenečenje.

Grozno! Vrata se nočejo odpreti. Napenjam vse sile, šipe zvone, toda vrata se ne premaknejo. Torej sem ujetnik dvigala.

Kdo ve, da-li ni to dvigalo posebne konstrukcije? Spominil sem se kako sem ostal nekoč zaprt v stranišču, ker sem potikal vrata od sebe, namesto da bi jih bil potegnil k sebi. Ni mogoče, da bi se vrata dvigala odpirala tako. Tipal sem okrog sebe in ugotovil, da je s tečaji teh začaranih vrat vse v redu. Zakaj se torej nočejo odpreti? Strašen sum mi je pognal vso kri v glavo. Kaj pa če je to dvigalo peklenski izum ljubosumnega moža, ki hoče ujeti v stekleno kletko vsakega, kdo bi se hotel spizlati k njegovi Klaudini?

Spodaj je bilo vse tiho. Pritisnil sem na gumb. Vražja kletka je zaropotala in šinila kvsku. Ustavila se je. Grobna tišina je vladala tudi zgoraj.

Ko sem portretiral Klaudino v svojem ateljeju, polnem solca in polh, sem zrl na sosedno streho in prepeval že pozabljen pesem, ki se je začnala: Ko sem bil kralj v Poeziji.

Začel sem torej prepevati to pesem spočetka zamolklo, ker se mi je zdelo, da bi mogla tišina vstati in zaklicati: Molči! Po tem sem pel vedno glasneje; končno pa divje. Toda kako je mogoče, da me Klaudina ne sliši?

Oboja vrata na stopnišču so ostala nepremična in tragična.

Klaudina! Klaudina! — sem

kričal na svojo svojo moč. Toda nihče se ni odzval.

Pogledal sem iz steklene kajbiče in opazil, da je stopnišče konec in da so vrata nekam ozka. Vrata Klaudinega stanovanja so bila mnogo širša.

Najbrž sem pritisnil na napačni gumb in dvigalo me je dvignilo do podstrešnih stanovanj. Pritisnil sem na pravi gumb, da bi se spustil za nadstropje niže, pa se nisem spzhal na to vražje gumb in tako sem prijel dol.

Velike moze spoznamo po tem, da ostanejo tudi v največji nevarnosti mirni. Spoznal sem, da sem sicer velik slikar, nikakor pa ne velik mož. Zdi se mi, da se vrata zdaj zdaj odpro, in on me zgrabi za vrat. Tožba, obravnava in morda celo ječa. Bil sem sicer oborožen s ščitom mirne vesti, toda v onem trenutku je bilo treba pomisliti, da je ščit mirne vesti v tem primeru samo iz lepenke. Pritisnem znova na gumb in to potem sem prepričan da me dvigne ta začarana kletka v tretje nadstropje.

Klaudina! Klaudina! — Grobna tišina mi odgovori. Zdelo se mi je, da sem nekje v začarani hiši. Lahko bi razbil špo, toda kaj potem? Za steklom je še železna vrata. Toda upognile so se komaj za pol centimetra. Po čelu mi je bil mrzel pot.

Ah, če bi bil namesto v slikarstvu izurjen v boksanju! Razbil bi to proketo dvigalo. A glej — ko sem stal nekaj časa nepremično, sem opazil, da drži proketo, vodečo od zgoraj dol, kaveljček. Kaj je to! Ne vem. Morda je v tem vsa umetnost. Toda kako doseči ta vražji kaveljček? Hočem ga odstraniti z vsemi prsti, pa ne gre. Ves obupen sežem v žep in vzliknem od veselja. V žepu odpijem svojo dolgo pipo. Z njeno pomočjo je kaveljček končno odstranjen in vrata se odpro. Rešen sem.

Pozvonim pri Klaudini.

— Ti tu?

— Dobro uro je... dve uri... celo večnost.

— Ah, ubogi prijatelj! Kako sem pozabljen! Pomotoma sem zataknila kaveljček. Sedi za hip in popij čašico konjaka. Saj si ves prepoten.

In z robcem mi je brisala potno čelo.

— Še tega bi bilo treba, da bi se tu zadrževal. Spravi pisma, katera sem pozabil tu.

Ne, vem, jih za enkrat, sama pridem po nje.

Uboga Klaudina! Tako pozabljen, na in dobrodušna je, da sploh ne pomisli, kaj zblekne.

Zopet mi je hotela ponuditi dvigalo z zataknjenim kaveljčkom, pa sem jo očitače pogledal. Dovolj mi je bilo, da sem enkrat v življenju zlezal v električno dvigalo, da sem se ga pozneje vedno ogibal.

DRAGA SLIKA

V Wruotovem umetniškem domu v Parizu se je vršila prodaja starih slik in ena slika je bila prodana za 1.800.000 frankov. Slika predstavlja Kristusovo rojstvo in v primeri z drugimi dragocnimi stariškimi slikami zelo majhna. Gre za delo Fra Filipa Lippi, izvirajoče iz 15. stoletja.

Dragoceno sliko je prodal lastnik umetniških zbirk, bivši ministrski tajnik Paravey. Vzklicna cena je bila 25.000 frankov, zanimanje za sliko je bilo pa tako veliko, da je bila prodana za 1.800.000 frankov.

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1930

SO RAZPRODALE

Kdor jih hoče zdaj naročiti za leto 1931, naj nam pošlje \$1 in dobil bo knjige po pošti, ko bodo izšle.

Knjiga na 'Glas Naroda'

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

VOJAŠKE DOLŽNOSTI NATURALIZIRANIH DRŽAVLJANOV V INOZEMSTVU

Vprašanje takozvanega "dvojne državljanstva" (dual citizenship) za naturalizirane državljane je jako košljiva stvar. Mnoge države smatrajo naturalizirane državljane še vedno za svoje državljane in ti, ako se nahajajo pod njihovo jurisdikcijo, so zato podvrženi njihovim zakonom, in tako tudi vojaškim zakonom. Intervencija ameriške vlade nima more pomagati, ako ni mednarodnih pogodb glede državljanstva. Le glede nekaterih držav obstojajo take mednarodne državljanske pogodbe, ki odpravljajo vprašanje dvojne državljanstva.

Italija, na primer, smatra vse izseljene Italijane in tudi njihove otroke še vedno za svoje državljane. Ako so se ti podali na obisk v Italijo ali se tja povrnili, morali služiti v italijanski vojski, ako je italijanski zakon tako veleval. Ko so se kasneje hoteli povrniti v Ameriko, so našli, da jim ameriški konzul ni hotel dati potnega lista, češ da vsled vojaške prislege zvestobe so avtomatično zgubili ameriško državljanstvo.

Tudi v Jugoslaviji obstoja načelo da jugoslovanski državljani ostane tako dolgo jugoslovanski državljani, dokler ne zaprosijo, da ga izpušijo iz jugoslovanskega državljanstva. Ameriška naturalizacija sama na sebi ne spremeni njegovega prejšnjega državljanstva v oči jugoslovanskega zakona.

Nedavno je italijanska vlada izdela v tem pogledu važno naredbo, ki ne bo zanimala le velikega števila Jugoslovancev, ki so italijanski podaniki, marveč je splošnega zanimanja v tem pogledu.

Italija je namreč odredila, da od sedaj naprej za časa miru vsi naturalizirani ameriški državljani italijanskega izvira in njihovi v Ameriki rojeni otroci smejo priti v Italijo na obisk in ostati tam za dobo enega leta, ne da bi imeli med tem nikakih sitnosti v zvezi z vojaškimi zakoni. Ta oprostitvev od vojaških dolžnosti se ne tiče le sedanjih dolžnosti marveč tudi zamujenih dolžnosti v preteklosti. Skratka vsako se lahko povrne za enoleten obisk brez nikakega strahu pred mogočimi posledicami vojaške dolžnosti. Pomembno je, da ni italijanska vlada izdala to naredbo izrečno le v korist naturaliziranih državljani, marveč sploh vseh Italijanov, nastanjenih v prekomorskih deželah, brez ozira na to, da li se povrnejo v Italijo z italijanskimi ali kakim drugim pasportom. Italijanska vlada ni s tem formalno priznala nikakih predprav za naturalizirane ameriške državljane, marveč raztegnila isto pravico na vse Italijane v inozemstvu, naj bodo naturalizirani ali ne. To ne pomenja, da se je Italija odrekla pravici uvojačiti ameriške državljane italijanske narodnosti, marveč le, da Italija za časa miru ne bo uveljavljala svojih vojaških zakonov glede njih.

Grško je odredilo nekaj silnega glede ameriških državljanih grškega pokolenja, ali omejilo dobo bivanja v Grčiji na tri mesece, tekoni katerih se dotičnik nima biti nikakih sitnosti glede vojaške dolžnosti.

Grško in Italija nista edini deželi, ki zahtevajo izpolnitev vojaške dolžnosti od naturaliziranih ameriških državljanih. Združene države so sklenile naturalizacijske pogodbe s sedmimi inozemskimi državami: Belgija, Bulgarska, Dansko, Angleško, Norveško, Portugalsko in Švedsko. Pod temi pogodbami te države priznavajo naturalizacijo in bivši podaniki niso podvrženi niti vojaškim in drugim državljanskim dolžnostim in dotični deželi. Mirovna pogodba po svetovni vojni vsebuje enako imuniteto za ameriške državljane, ki so bili li poprej državljani Nemčije, Avstrije ali Madjarske. Naturalizacijska pogodba s Čehoslovakijo bo brezdomno kmalu uveljavljena; bila je že ratificirana s strani Združenih držav, ali še ne s strani Čehoslovanih. Ali je še mnogo drugih evropskih držav, ki bodisi ne priznavajo pravice svojih državljanih do naturalizacije v drugih državah, ali vsaj se ne odražajo na to naturalizacijo v kolikor se tiče vojaških dolžnosti.

Ako se ugotovi, da je ameriški državljanih prisiljen iti v vojsko svoje

izvirne domovine, vlada Združenih držav vlaga protest. Kajti Združene države sploh ne priznavajo, da bi ameriški državljani imeli dvojno državljanstvo. Stvar pa je drugačna v kolikor se tiče otrok inozemskih staršev, rojenih v Združenih državah. Teh se naturalizacijske pogodbe ne tičejo in Združene države priznavajo, da so isti rojeni z dvojnim državljanstvom. V tem pogledu je zanimivo pismo državnega tajnika, ki ga je poslal nedavno na kongresni odsek:

"Jasno je, da Združene države nismo zanikali pravice inozemskih vlad, da smatrajo take osebe za svoje državljane, kajti sami smatrajo otroke ameriških očetov, rojene v inozemstvu, za ameriške državljane.

Da za dnevom prihajajo pritožbe na State Department glede slučajev, da je bila oseba rojena v Združenih državah od inozemskih staršev vtačena v vojsko dežele, kateri starši spadajo. Ceni se, da je od 3000 do 4000 takih slučajev na leto. Polovica teh slučajev se nanaša na osebe italijanskega pokolenja, ali mnogo slučajev se tičejo tudi oseb čehoslovanskega, francoskega, grškega, portugalskega, turškega in jugoslovanskega pokolenja. V nekem pismu vodje pasportnega oddelka državnega departmanta na kongresnika Kelly pravi isti: "Z ozirom na vašo zahtevo za informacije, katere druge dežele (razun Italije) zahtevajo vojaško službo od tukaj rojenih Amerikancev, objavljamo Vam, da v kolikor je znano državnemu departmantu, vse evropske države, razun Angleške, Nemčije, Avstrije, in Madjarske, zahtevajo izpolnitev vojaške dolžnosti od oseb, rojenih v Združenih državah od staršev, ki so državljani dotičnih držav."

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je počen o potnih listih, priljagi in drugih stvarih. Vred naše dolgoletne izkušnje Vam ni zamoremo dati najboljša potnišila in priporočamo vedno le prvotne brosurke.

Tudi nedržavljanl zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6 mesecev in tui se ne pošilja več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odstopanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj enen mesec pred namenjanim odstopanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označijo, naj se jim pošlje na Barge Office New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljenske pravice, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, a kvotni višji se izdajajo samo onim priseljencem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stari ameriški državljani, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1922. leta poročili, čene in neporočeni otroci pod 21. leta poljedelce. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni čene in neporočeni otroci pod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili po stalno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Ze vsa pojasnila se obračajte na posojalno in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
63 CORTLANDT STREET
NEW YORK

ČLOVEK V LEDENI DOBI

Kakor poroča londonski "Daily Telegraph", so v okolici Pekinga učenjaki našli okamenele ostanke pračloveka, ki je živel v začetku ledeno dobe. Na to važno odkritje paleontološkega značaja so učenjaki naleteli v neki apnenski votlini pri Čakatienu, kakih 50 km od Pekinga. Okamenine pripadajo kakim desetim ljudem in je zlasti ena izmed črepij nenavadno dobro ohranjena. Vodja paleontološke odprave, profesor Black, ki vodi raziskovanja, je izjavil, da izdajajo okamenine neki posebni dobesedni neznan človeški tip. To neznano človeško pleme so paleontologi krstili z imenom "sinanthropus pekineseis".

Okostnjaki so bili najdeni tesno drug ob drugem, kar priča, da je ta davni človeški rod živel v skupnosti. Bil je tedaj misleče bitje in je hodil pokocene ter se pri hoji ni posluževal rok. Dr. Elliot Smith, eden izmed udeležencev odprave, je mnenja, da gre pri pekinski najdbi za izredno važno odkritje, ki po svojem pomenu daleko prekaša najdbe v Spyju in Neandertalu. Tudi pilnnoovonske izkopanine in najdbe opijega človeka z Jave niso tako pomembne, kakor so ta pekinska odkritja. Po geološki informaciji tal ter po ostankih živalstva in rastlinstva sodi učenjak Arthur Kelt, da so okamenela človeška kosti neoporečno iz začetka ledeno dobe ter so potemtakem stare okoli četrtil milijona let.

Začelsten konec božičnega streljanja.

V selu Lepar na otoku Rabu se je za Božič pripetila težka nesreča. 20-letni posestnikov sin Grabie je streljal s staro puško in zadel v trebuh 23-letnega Marijana Kumića. Nesrečnega dečka so prepeljali v šibeniško bolnico, kjer je pa poškodbam podlegel.

Za blede, suhe, slabe ljudi

Bledi, suhi, slabi ljudje bodo vsi, ki zvedo o Nuga-Tone-zdravilu, ki naredi čisti moč, zdravi krvi. Ta izvrstna sestavina odžene iz telesa strupene ostanke mrtvih svetel, zdravilni, ki je vzbudil nepopravljive bolezni in revščine. Nuga-Tone uredi in očisti organe, da boljši apetit, odpravi neprehranost, pije in vzhajanje zeloda in črev, odžene obstoje in nehumane, ter druge enake bolezni po vzročno valed nepravilnega dečavanja črevesja.

Potem, ko ste vzijali Nuga-Tone nekaj dni, se prične počutiti boljše, vse spanje je polno in osvobodilo in vstanete v jutro močnejši in energični. Vi lahko kupite Nuga-Tone kjerkoli se prodajajo zdravila. Ali vas trgovci umnogo v zalogi, mi recite, naj na naroči za vas od njegovega prekupevalca.

—Adv.

KJE SE NAHAJA moj brat JOHN ANZELC, doma iz Studenca na Blokah.

Pred petimi leti je bil neke v državi Colorado, najbrže v Leadville. Zato prosim naše rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi sporoči, zakar mu bom zelo hvaležen. — Frank Anzele, 101 Victoria St., Lachine, Que., Canada. (3x 13.15)

NAZNANILO.

Čenjenim rojakom in rojakinjam naznanjam, da sem prevzel

MESNICO

od dobro poznatega Josipa Setina na 3836 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, kjer bom tudi jaz vedno gledal da bom odjemalce dobro postregel z vsakovrstnim svežim in doma prekaljenim mesom. Pošiljam tudi na vse kraje fino suho meso, klobase, plečeta in sunke.

Zato se priporočam za naročila, posebno pa še rojakom iz mojega okraja Fara pri Kočevju. Moje geslo je: dobro blago in cene zmerne.

JOHN BAUER,
3836 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
(2x 13&16)

KONCERT STROJNIH GOD-BENIKOV

Radio in zvočni film spadata že k vsakdanjosti našega življenja, radioorgle, godba eterskih valov in barvni klavir so tehnično-muzikalne senzarije večernjega dne. — Kajti mister Wayne, ameriški radiotehnik, je prekosil s svojim "fantomskim orkestrom", s katerim nastopa sedaj na Dunaju, vse do sedanja izume te vrste.

V tem grozotnem orkestru igrajo posamezni instrumenti "sami od sebe", brez dirigenta in živih, človeških godbenikov.

Seveda ne gre navzile temu za kakšen "čudež". Vse je duhovita tehnična igrača.

Za kulisami stoji velik gramofon, ki pa ne daje glasov direktno od sebe. Od gramofonske plošče gre do zvočni tresljaji v električno zvočnico, kjer se spreminjajo v električne toke. Ti toki se v posebni pripravi ojačajo in potem jih druga priprava razdeli in povede k posameznim instrumentom na odru. Godala, pihala, tolkala so pritrjena na odru vsako na svoje kovinsko stojalo in zaigrajo sama od sebe. Na njih so namreč pritrjeni elektromagnetni in membrane, ki sprejemajo za kulisam ojačane električne toke in jih spreminjajo v zvoke. Membrane (mrène, kožice) so konstruirane tako, da sprejemajo samo tiste zvočne barve, ki so karakteristične za posamezne instrumente. Tako predstavlja vsako glasbilo prav za prav nekakšen opleniteni ojačevalec. Vse aparature urejate za kulisami samo dva človeka en elektroakustičar in en "električni kapelnik". V bodce bodo zavoljo večjega efekta uprabiljati pač tudi "mehanične godbenike", "strojne ljudi", ki bodo sedeli na odru vsak ob svojem glasbilo in markirali kretne pravih, živih godbenikov. Pa s takšnimi mehanizmi se evropski okus menda ne bi rad sprijaznil.

Sedanj "fantomski orkester" mistra Waynea šteje 36 instrumentov a to število se po potrebi zniža ali poveča. Repertoar je seveda neomejen, so je uporabna vsaka gramofonska plošča in ed te je v prvi vrsti vse odvisno.

Ali bo mehanični orkester izpodrinil prave orkestre in povečal brezposelnost v krogih godbenikov?

To je vprašanje, na katero bo odgovorila bodočnost. Neposredne nevarnosti danes še ni, kajti Wayneov izum je danes še zelo draga stvar.

PONESREČENI PREROKI

Ob koncu leta 1929. je bilo razvidno kako malo smemo zaupati v napovedavalec bodočnosti. Najbolj se je urezal nemški prerok Hitler, ki je za Novo leto 1928. Stresemannu napovedal veliko uspehov v letih 1929. in 1930., ko bi postal nemški prezident. Stresemann je umrl, ne da bi počakal na leto 1930.

Na Angleškem se je prav tako blamiral dokaj znani "stari zamo-rec", ki je pisal o težki izgubi v kraljevski rodbini. Vsi so mislili na kralja, ki je nevarno obolel letošnjega februarja. Toda kralj je ozdravel in ni imela kraljevska hiša nobenih drugih neprilik.

Na Francoskem je obljubovala madame Laplace strele na nekega uglednega politika, prevrat na Ruskem in vojno v Ameriki. Vse to je izostalo, umrl pa je Clemenceau, na katerega vedeževalka ni pomislila.

Naznanilo

Z žalostnim srcem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl moj brat —

Valentin Krall

dne 10. januarja po težki bolezni pljučnici v Lowell, Ariz.

Ranjki je bil počan okrog Baltic, Mich., kjer je živel prečno je sel v Lowell, Ariz.

Tu zapušča čeno in 4 otroke, tri brate in eno sestro in v starem kraju pa 2 brata in 3 sestre.

Bodi mu lahka črna zemlja in ostane naj vsem v dobrem spominu.

Žalujoči brat

FRANK KRALL

18 Roxbury Rd., Garden City, L. Isl.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

